

25.11.2020

Vähittäismarkkinan kehitysryhmän kokous

Aika ja paikka:	Keskiviikko 25.11.2020 12:30 – 15:00 (EET), Teams kokous
Osallistujat läsnä:	Laura Piipari (Suomen Kaasuenergia), Pekka Karinen (Suomen Kaasuenergia), Tapio Laitinen (Auris Kaasunjakelu), Anni Grenzmann (Elenger), Anni Orrain (Haminan Energia), Tuomas Uski (Haminan Energia), Jani Lohela (KSS Lämpö), Marko Korpinen (Loimua), Marianne Masalin (Elenia Oy, Loimuan edustaja), Marko Allikson (Scener), Kaido Veldemann (Scener), Hanni Hirvonen (Tampereen Sähkölaitos), Leena Sivill (Afry, Gasgrid konsultti), Gasgrid: Tiina Niinimäki, Ville Rahkonen (pj), Mika Myötyri, Cea Mittler, Anni Nuppenen (siht)
Poissa:	Pekka Lehtonen (Kangasalan Lämpö), Ilmo Penttilä (KSS Energia),
Liitteet:	Menti-vastaukset

1. Kokouksen avaus ja agenda

Ville Rahkonen avasi kokouksen ja esitteli agendan:

1. Kokouksen avaus ja agenda (*Ville Rahkonen, Gasgrid*)
2. Kilpailulainsäädännön huomioiminen kehitysryhmän kokouksissa (*Cea Mittler, Gasgrid*) tiedoksi
3. Markkinakatsaus (*Mika Myötyri, Gasgrid*) tiedoksi
4. Sääntöpäivitysprosessi ja vähittäismarkkinoiden markkinasääntöjen kehittäminen (*Mika Myötyri, Gasgrid*) keskustelu mm. seuraavista:
 1. Mahdollisuudet DSOilla toimittaa mittautustietoja kaasuntoimituspäivän sisäisesti
 2. Ei-päivittäinluettavien kohteiden myyjänvaihtoprosessi - onko nykymalli toimiva?
5. Kaasudatohubin tilannekatsaus (*Tiina Niinimäki, Gasgrid*) keskustelu
 1. Kehityksen tilannekatsaus
 2. Vapaata asiakaskeskustelua

Agenda on toimitettu osallistujille ennakoon ja pyydetty osallistujilta ehdotuksia agendalle nostettavaksi.

Edeltävän kokouksen muistio sekä kokousmateriaalit löytyvät Gasgridin nettisivuilta:

<https://gasgrid.fi/kaasumarkkinat/markkinakehitysryhmat/>

2. Kilpailulainsäädännön huomioiminen kehitysryhmän kokouksissa

Cea Mittler esitteli kilpailuoikeudellisen ohjeistuksen Gasgrid Finlandille ja sen markkinafoorumille. Kehitysryhmän uusien osallistujien on aina tutustuttava hyvin tähän ohjeistukseen. Esityksen kalvolla ”Kokouskäytäntö asiakasforumeissa” on kiteytetty 10 tärkeintä periaatetta kokouskäytäntöjen suhteen.

3. Markkinakatsaus

Mika Myötyri esittelin vuoden 2020 osalta markkinakatsauksen. Markkinakatsauksen yhteydessä käsiteltiin seuraavat kokonaisuudet

- Fyysiset syöttövirrat Suomeen
- Kapasiteetit ja nominaatiot maahantuonti pisteissä
- Tasekaasun osto ja myyntihinnat Suomessa
- Tasekaasun päiväkohtaiset netotetut osto-/myyntimäärät
- Liettuan fyysiset syöttövirrat
- Fyysiset syötöt Venäjältä Viro – Latvia
- Get Baltic Index

Fyysiset syöttövirrat Suomeen ovat kesällä olleet luokkaa 50 GWh/d, alkuvuodesta ja syksystä määrät noin 80 GWh/d. Suurin osa kaasusta Suomeen tulee Imatran pisteen kautta. Baltic Connectorin kautta pääosin maahantuonti on ollut 30 GWh/d, muutamia huoltokatkoja ollut.

Baltic Connectorissa nominoidut määrät ovat olleet huomattavasti suurempia kuin mitä kapasiteettia on ollut tarjolla muulloin kuin kesäkaudella.

Tasehallinnan ehdot on päivitetty syyskuussa ja tässä yhteydessä tasehallinnan mukautusaskeleeseen tuli muutoksia, jonka seurauksena tasekaasun osto- ja myyntihinnat lähtivät selkeämmin erkanemaan toisistaan.

Mitä lähempänä nollaa tasekaasun päiväkohtaiset netotetut osto-/myyntimäärät ovat, sitä paremmin markkina tietyllä tapaa ohjaa pysymään taseessa.

Liettuan syöttövirrat perustuvat Transparency Platformissa esitettyihin arvoihin.

Suomen markkinalla kaasun pörssihinta on ollut korkeampi kuin EE-LV markkina-alueella.

Markkinakatsauksessa todettiin olevan kiinnostavaa tietoa. Siihen toivottiin lisäksi vähittäismarkkinakohtaista tietoa mukaan, esim. myyjänvaihtojen määrät sekä toimitetut volyymit.

4. Sääntöpäivitysprosessi ja vähittäismarkkinoiden markkinasääntöjen kehittäminen

Mika Myötyri esitteli markkinasääntöjen päivitysprosessin. Markkinasäännöt ovat dokumentteja, joita on tarpeen päivittää säännöllisesti kaasumarkkinan kehittyessä ja regulaation päivittyessä. Tämän lisäksi päivitystarpeiden osalta kuunnellaan markkinaosapuolten kehitysehdotuksia sääntöihin sekä huomioidaan TSO:n itse havaitsemat kehitystarpeet.

Sääntöjen päivitykseen on laadittu oma prosessi, jonka mukaan edetään, josta pääsee kiinni ajankohtiin, jolloin sääntöihin on mahdollisesti päivityksiä odotettavissa. Suunnitelman mukaan keskeisin muutosajankohta sääntöihin on 1.10. ja toinen päivitys sääntöihin on mahdollista tehdä 1.4. Tämän lisäksi, mikäli akuutteja sääntöpäivitystarpeita ilmenee, viedään nämä läpi erikseen ASAP.

Mahdolliset ehdotukset sääntöpäivitysprosessiin voidaan markkinaosapuolten toimesta tuoda esille asiakasfoorumeissa. Tämän lisäksi kehitysehdotuksia voi lähettää milloin tahansa commercial@gasgrid.fi postilaatikkoon.

Keskustelua säännöistä ja markkinoiden toimivuudesta

Voisi olla hyvä, että Gasgrid Finland listaisi vuoden aikana kertyneitä kehitysehdotuksia ja esittelisi ideat foorumissa markkinaosapuolille. Sääntöjen osalta ehdotuksia ei ole tullut niin paljon kuin mitä järjestelmäkehityksen puolella. Tämä lisäisi myös läpinäkyvyyttä.

Mahdollisuudet DSO:illa toimittaa mittaustietoja kaasutoimituspäivän sisäisesti

Markkinasääntöyöpajoissa nousi esille, ettei DSO:illa kaikilla ole mahdollisuutta saada luotettavaa dataa toimitettua kaasutoimituspäivän jälkeen kaasudatahubiin – tästä syystä sääntöihin nostettiin aikaraja D + 2.

Jos kaasumääriä ei saada toimitettua aiemmin järjestelmään, tuo tämä haasteita tasevastaaville. Voiko kapasiteettivaroja muuttaa kaasutoimituspäivän jälkeen?

Tarvitaan säännöt ja aikaa, jotta DSO:t pystyvät mukautumaan sääntöihin. Jos vaaditaan tiukempi aikaraja mittaustietojen toimittamiseen, tulee siihen antaa riittävä siirtymäaika DSO:ille. Vastaavat muutokset saatu tehtyä Baltian markkinoilla – mutta muutokset tehtiin vasta sen jälkeen, kun aikarajat oli kirjattu sääntöihin.

Sähkömarkkinoille on tulossa määräykset, että data tulee toimittaa 6h välein järjestelmiin. Lämmön ja kaasun puolella mittarit radioverkon kautta luettavia, ja mittareiden luenta on hitaampaa. Mahdollisuus voisi olla 2 x päivässä saada mittaustiedot järjestelmään. Nykykäytäntö lukea kerran päivässä 24h takautuvasti. (KSS Lämpö)

TSO:n puolelta pyritty auttamaan shippereitä siten, että tarjotaan mahdollisuus hakea arvio tulevasta kaasunkulutuksesta. Tämä ei pysty kuitenkaan ennakoimaan yllättäviä muutoksia kaasun kulutuksessa. Arviossa lähtötietona on TSO:n rajapisteen kaasumäärämittaus, joka on jaettu shippereiden osuuksien suhteessa edeltävän vahvistetun kuukauden 2 viikon jakson keskiarvon perusteella laskettuna.

- Ennustetta voisi kehittää siten, että se olisi liukuva ja huomioisi arkipäivät, viikonloput ja pyhäpäivät sekä mahdollisesti lämpölaennusteet

MENTI: Kumpi aikaraja on sopivampi DSO:n alustavien mittaustietojen toimittamiseen Suomen vähittäismarkkinoilla?

D (päivän sisällä):	3
D+2 (nykyinen):	4

Baltiassa kaasunmyyjät kannattivat nopeampaa aikataulua, DSO:t taas sitä, että olisi enemmän aikaa käytettävissä.

Ei-päivittäinluettavien kohteiden myyjänvaihtoprosessi – onko nykymalli toimiva?

Verkonhaltija voi veloittaa myyjältä tai asiakkaalta (kohtuulliset) kustannukset kohteen vaihdosta etäluettavaksi ja siihen liittyvästä mittarinvaihdosta. Tietty viive mittarinvaihdon toteutuksessa.

Virossa monissa kohteissa käytössä kulutuskäyrät, joiden mukaan lasketaan kaasumäärät ja ennusteet käyttökohteista. Kohteet katsotaan päivittäin luettaviksi, kun kulutusmäärät ovat laskettavissa, vaikka mittarilta tietoa ei päivittäin saataisikaan.

Verkonhaltija on ollut halukas vaihtamaan mittarit etäluettavaksi, mutta kohteen asukas ei välttämättä päästä tekemään muutostöitä.

MENTI: Mitä muita markkinasääntöjen kehitystarpeita olet havainnut kaasun vähittäismarkkinoilla Suomessa?

Cumbersome reserve fuel handling - Suomessa Huoltovarmuuskeskus vaatii varapolttoaineiden järjestämistä shippereiltä – tästä tulee keskustella HVK:n kanssa. Tämä on iso este markkinoille tulon suhteen eikä TSO myöskään osaa neuvoa kaikissa asioissa.

Keskusteluissa nostettiin esille, että olisiko mahdollista muuttaa / oikaista ristiriitaa, joka on siirtotariffin julkaisuajankohdassa ja sen aikataulun välissä, jolloin myyjien tulisi ilmoittaa hintamuutoksista asiakkaille? Tariffi julkaistaan 30.11. ja tämän jälkeen myyjillä jää aikaa ilmoittaa 1kk aikaa muutoksista loppuasiakkaille – tieto loppuasiakkailta tulisi olla 30 päivää ennen hintamuutosta.

5. Kaasudatahubin tilannekatsaus

Tiina Niinimäki esitteli tilannekatsauksen, jossa käytiin läpi edeltävässä työryhmän kokouksessa saadut kehitystoiveet sekä tilanne missä niiden suhteen mennään.

Toiveissa ollut paljon kysymyksiä liittyen kommunikointiin, yhteydenottoihin sekä viestintään liittyen. Kaikki asiat kannattaa aina laittaa commercial@gasgrid.fi sähköpostiosoitteeseen. Ensi vuoden suunnitelmissa TSO:lla on katsoa läpi viestintää kokonaisuutena sekä sen parantamista.

Kaasudatahubin kehitysvaiheessa toivottiin kustannustehokkuutta. Tämän pohjalta graafisen käyttöliittymän toteutukseen on investoitu vain minimi ja pyritty panostamaan tiedon oikeellisuuteen ja käytettävyyteen rajapintojen kautta.

Asiakkailta toivotaan ehdotuksia aihepiireistä mahdollisiin webinaareihin / koulutuksiin.

Kehityksen tilannekatsaus -keskustelua

Onnistuisiko jakeluverkonhaltijoiden tuottaa sähköpostiosoitelistaus vähittäismyymien käyttöön, että keneen ottaa yhteyttä silloin, jos mittaustiedot ovat puutteellisia? Nykyisellään ollut välillä vaikea saada oikeaa tahoja kiinni nopealla aikataululla.

- Huomioitava tietosuoja ja henkilötietoasiat sekä listauksen päivittämisvastuu
- Yhteystiedot tarvittaisiin myös vähittäismyymien toimesta, jotta pystyy ottamaan yhteyttä myyjään, jos huomaa virheen
- Voisiko käyttäjäprofiiliin lisätä täpän ”Yhteyshenkilö” ja täältä haettaisiin tieto automaattisesti listalle, ja tähän yhteyteen myös luvan anto tiedon julkaisuun.
- Listaukseen tulisi pystyä lisäämään yhteissähköpostilaatikoita

Markkinakatsaukseen voisi nostaa mittausvirheet- ja mittauspoikkeamat dataa. Mittausten tulee toimia määritettyjen rajojen mukaisesti, mutta missä mennään valtakunnallisesti?

TSO:n lämpöarvojen vahvistus aiemmin kuin nykyisin?

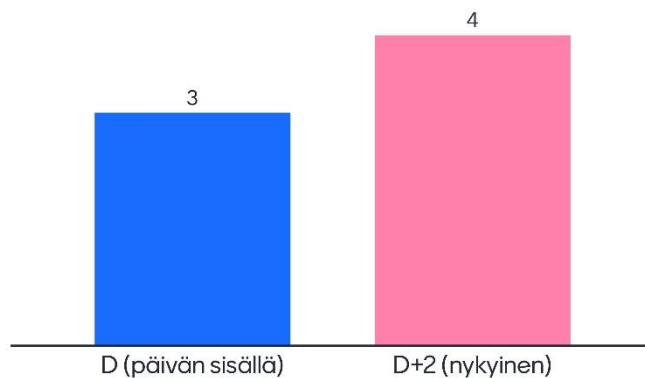
CO2 laskuri – asiakkailta tulee paljon kysymyksiä CO2-päästöihin vastuullisuusraportteihin ym. Nykyisin kysymyksiin laskettu tulokset käsin.

Verolaskuri – Valmisteverot lasketaan kuukausitasolla, tätä varten tulee mittausdata olla vahvistettu sekä lisäksi mitätöidyt biokaasusertifikaatit tieto tulee olla käytettävissä. TSO:n valmisteverotuslaskut muodostetaan lopullisen taseselvityksen jälkeen ja tämän jälkeen laskutiedot on saatavilla myös TSO:n Portaalista.

Rajapisteiden lämpöarvojen tuonti Kaasudatahubin testiympäristöön – onko mahdollista saada? Testikäyttöön kävisi myös kiinteä lämpöarvo, jotta energialaskennat saadaan pyöräytettyä läpi.

Liite 1. Menti-vastaukset

Kumpi aikaraja on sopivampi DSO:n alustavien mittaustietojen toimittamiseen Suomen vähittäismarkkinoilla?

7

Mitä muita markkinasäätöjen kehitystarpeita olet havainnut kaasun vähittäismarkkinoilla Suomessa?

Cumbersome reserve fuel handling.

1

Oliko kokous aikasi arvoinen?

Mentimeter

